باسمه تعالی

سؤالات امتحان **نهایی** درس: **زبان فارسی (۳)**	رشته: **ریاضی– فیزیک و علوم تجربی**	ساعت شروع: **۹ صبح**	مدّت امتحان : **۹۰ دقیقه**
سال سوم آموزش متوسطه		تاریخ امتحان : **۲۳ / ۶ / ۱۳۹۱**	
دانش‌آموزان و داوطلبان آزاد **سراسر کشور** در **شهریور** ماه سال **۱۳۹۱**		مرکز سنجش آموزش‌وپرورش http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
	الف) زبان‌شناسی (۴ نمره)	
۱	در هر یک از موارد زیر کدام قواعد ترکیب رعایت نشده‌است؟	
	الف) بهترین ما دانش‌آموز کلاس	۰/۲۵
	ب) پرنده آسمان آبی را خریده‌است.	۰/۲۵
	پ) علیرضا با دوستانش به مسافرت رفتند.	۰/۲۵
۲	سرواژه (علامت اختصاری) « ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی » را بنویسید.	۰/۲۵
۳	هر یک از واژه‌های مشخّص‌شده در بیت‌های زیر مشمول کدام یک از وضعیّت‌های چهارگانه‌ی ناشی‌از گذر زمان شده‌است؟	
	الف) چو سوفارش آمد به پهنای گوش — ز شاخ گوزنان برآمد خروش	۰/۲۵
	ب) چشم دل باز کن که جان بینی — آن چه نادیدنی است آن بینی	۰/۲۵
	پ) در عرضگه عشقش فتنه سپه انگیزد — در رزمگه زلفش گردون سپر اندازد	۰/۲۵
٤	به کمک کدام نقش زبان می‌توانیم در چارچوب مفاهیم عام و انتزاعی درباره‌ی جهان بیندیشیم و به احکام علمی دست‌یابیم؟	۰/۲۵
۵	در بیت زیر مفهوم واژه‌ی « راست » با توجّه به کدام رابطه‌ی معنایی دریافت می‌شود؟	۰/۲۵
	« بر خاک بیفتاد و بغلتید چو ماهی — وان گاه پر خویش گشاد از چپ و از راست »	
٦	شیوه‌ی ساخت هر یک از واژه‌های زیر را بنویسید.	۰/۵
	الف) کوشا: ب) سخت‌کوش:	
۷	الگوی هجایی واژه‌ی « خواسته » را بنویسید.	۰/۵
۸	کدام یک از بیت‌های زیر «سخن منظوم» است؟چرا؟	۰/۷۵
	الف) ای صبح شب‌نشینان جانم به طاقت آمد — از بس که دیر ماندی چون شام روزه‌داران	
	ب) به نام خداوند جان و خرد — کزین برتر اندیشه برنگذرد	
	ادامه‌ی سؤالات در صفحه‌ی دوم	

باسمه تعالی

سؤالات امتحان **نهایی** درس: **زبان فارسی (۳)**	رشته: **ریاضی– فیزیک و علوم تجربی**	ساعت شروع: **۹ صبح**	مدّت امتحان : **۹۰ دقیقه**
سال سوم آموزش متوسطه		تاریخ امتحان : **۲۳ / ۶ / ۱۳۹۱**	
دانش‌آموزان و داوطلبان آزاد **سراسر کشور** در **شهریور** ماه سال **۱۳۹۱**		مرکز سنجش آموزش‌وپرورش http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
	ب) نگارش (۵ نمره)	
۹	**هر یک از جمله‌های زیر را کدام آرایه‌ی ادبی به نوشته‌ی هنری تبدیل کرده‌است؟**	
	الف) علف‌های بلند، مثل مارماهی پیچ می‌خوردند.	۰/۲۵
	ب) هنگام صبح، پلک شکوفه‌ها باز می‌شود.	۰/۲۵
۱۰	**فارابی کدام دایره‌المعارف چنددانشی را تألیف کرده‌است؟**	۰/۲۵
۱۱	**« فهرست مقالات فارسی » ایرج افشار به چه شیوه‌ای تنظیم شده‌است؟**	۰/۲۵
	الف) الفبایی ب) موضوعی	
۱۲	**کدام یک از آثار زیر، سرگذشت‌نامه نیست؟**	۰/۲۵
	الف) چشمه‌ی روشن ب) ریحانه‌الأدب پ) الأعلام ت) الفهرست	
۱۳	**جاهای خالی را با واژه‌های مناسب کامل کنید.**	
	الف) هرگاه کسی بخواهد انجام امور حقوقی شخصی خود را به دیگری واگذار کند، . . . . . نوشته می‌شود.	۰/۲۵
	ب)به ثبت خلاصه مذاکرات یک گروه یا شورا در بخش‌های اداری و نهادهای آموزشی، . . . .گفته می‌شود.	۰/۲۵
	پ) هر یک از اسناد، در صورت ثبت در دفتر اسناد رسمی، جزءِ اسناد رسمی . . . . . به‌شمارمی‌رود.	۰/۲۵
۱٤	**غلط‌های به‌کاررفته در جمله‌های زیر را اصلاح کنید.**	
	الف) بازرسین سازمان سنجش، نتیجه‌ی گزارشات خود را اعلام کردند.	۰/۵
	ب) کاهش بارنده‌گی در پارسال گذشته، باعث کمبود منابع آب‌های زیرزمینی شده‌است.	۰/۵
۱۵	**هر یک از توضیحات گروه « الف » مربوط به کدام شیوه‌ی نگارش مقاله در گروه « ب » است؟** (توجّه: در گروه «ب» یک مورد اضافی است.)	۰/۵

«الف»	«ب»
۱) نوشته‌هایی که حاصل دیده‌ها و شنیده‌ها هستند.	تحقیقی
۲) نوشته‌هایی که حاصل تأمّلات درونی هستند.	تحلیلی
	تشریحی

۱٦	**همه‌ی شیوه‌های طنز بر چه پایه‌ای استوار هستند؟**	۰/۵
۱۷	**چرا در نوشتن زندگی‌نامه نباید اغراق و بزرگ‌نمایی کرد؟**	۰/۵
۱۸	**بیت زیر را بازگردانی کنید.**	۰/۵
	« پسندی که شهری بسوزد به نار اگرچه سرایت بود برکنار »	
	ادامه‌ی سؤالات در صفحه‌ی سوم	

باسمه تعالی

سؤالات امتحان **نهایی** درس: **زبان فارسی (۳)**	رشته: **ریاضی– فیزیک و علوم تجربی**	ساعت شروع: **۹ صبح**	مدّت امتحان : **۹۰ دقیقه**
سال سوم آموزش متوسطه		تاریخ امتحان : **۲۳ / ۶ / ۱۳۹۱**	
دانش‌آموزان و داوطلبان آزاد **سراسر کشور** در **شهریور** ماه سال **۱۳۹۱**		مرکز سنجش آموزش‌وپرورش http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
	پ) املا و بیاموزیم (۳ نمره)	
۱۹	واج «گ» در کدام واژه « میانجی » نیست؟	۰/۲۵
	الف) هماهنگی ب) بچّگانه پ) گرسنگان ت) پختگی	
۲۰	جمله‌ی « الهی، ترسانم از بدی خود. » به شیوه‌ی عادی نوشته‌شده‌است یا بلاغی؟	۰/۲۵
۲۱	واژه‌ی مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید.	۰/۲۵
	« در این ..... از زمان، وظیفه‌ی هر انسانی کمک به هم‌نوعان است. » (بُرحه – بُرهه)	
۲۲	کدام واژه، دوتلفّظی نیست؟	۰/۲۵
	الف) مستمند ب) رایگانی پ) مهربان ت) هوشمند	
۲۳	مفهوم «ان» را در هر یک از واژه‌های زیر بنویسید.	۰/۵
	الف) بهاران: ب) کوهان:	
۲۴	با توجّه به جمله‌ی زیر « فرایندهای واجی » خواسته‌شده را بنویسید.	۰/۵
	«کاش زودتر از نیازمندان دست‌گیری کنیم.»	
	الف) کاهش: ب) ادغام:	
۲۵	در گروه کلمات زیر، چهار غلط املایی وجود دارد، درست هریک را بنویسید.	۱
	فرط استیصال – اوامر و نواحی – لمحه و لحظه – طائن و ستیزه‌جو – صیادت و بزرگی – قسم مغلّظه – مالیات مستقلاّت – حوزه‌ی عرفان.	
	ت) دستور (۸ نمره)	
۲۶	به کوچک‌ترین واحد صوتی زبان که معنایی ندارد امّا تفاوت معنایی ایجاد می‌کند، . . . . . می‌گویند.	۰/۲۵
۲۷	در جمله‌ی زیر چند گروه به‌کاررفته‌است؟	۰/۲۵
	« کار اخترشناسان، مشاهده‌ی اجرام آسمانی است. »	
۲۸	فعل جمله‌ی « دیروز به پژوهشگاه رفتید. » را به شکل مؤدّبانه بنویسید.	۰/۲۵
۲۹	در عبارت زیر حذف به چه قرینه‌ای صورت‌گرفته‌است؟	۰/۲۵
	«شکر خدا، که بارش بهاری از آلودگی هوا کاسته‌است.»	
۳۰	چرا در جمله‌ی زیر، نمی‌توان نهاد جدا را حذف کرد؟	۰/۲۵
	« ما، ایرانیان، همواره از مرزهای میهن اسلامی خود دفاع می‌کنیم. »	
۳۱	فعل جمله‌ی « برگ از درخت افتاد. » را گذرا کنید.	۰/۲۵
۳۲	زمان فعل مشخّص‌شده در جمله‌ی زیر را بنویسید.	۰/۲۵
	« اصلان گاری‌اش را آورده‌بود کنار استخر تا با کدخدا بروند خاتون‌آباد. »	
	ادامه‌ی سؤالات در صفحه‌ی چهارم	

باسمه تعالی

سؤالات امتحان **نهایی** درس: **زبان فارسی (۳)**	رشته: **ریاضی- فیزیک و علوم تجربی**	ساعت شروع: **۹ صبح**	مدّت امتحان : **۹۰ دقیقه**
سال سوم آموزش متوسطه		تاریخ امتحان : **۲۳ / ۶ / ۱۳۹۱**	
دانش‌آموزان و داوطلبان آزاد **سراسر کشور** در **شهریور** ماه سال **۱۳۹۱**		مرکز سنجش آموزش‌وپرورش http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
۳۳	در هر یک از جمله‌های زیر ساختمان فعل را مشخّص کنید.	
	الف) آل بویه، پسر خلیفه را به جای او برگماردند.	۰/۲۵
	ب) نیلوفر با انگشتان کوچکش، گلبرگ لطیف گل را لمس‌می‌کند.	۰/۲۵
	پ)تک و تنها با فانوس روشنش روی پشت بام طویله نشسته‌بود.	۰/۲۵
۳۴	در کدام جمله مسند به صورت «حرف اضافه و متمّم» آمده‌است؟	۰/۲۵
	الف) مریم از دوستان ما بود. ب) منوچهر از مدرسه آمده‌بود. پ) محسن از دوستش رنجیده‌بود.	
۳۵	کدام یک از جمله‌های استثنایی زیر دوجزئی است؟	۰/۲۵
	الف) شب خوش ب) زندگی یعنی عقیده پ) به امید دیدار	
۳۶	جمع مکسّر واژه‌ی «قلعه» را بنویسید.	۰/۲۵
۳۷	در جمله‌ی « مهارت زهرا در تدریس، از افتخارات اوست. » کدام واژه متمّم اسم است؟	۰/۲۵
۳۸	واژه‌ی « خداشناس » در حقیقت فشرده‌ی یک جمله‌ی سه جزئی با . . . . . است.	۰/۲۵
	الف) مفعول ب) مسند پ) متمّم	
۳۹	در واژه‌ی « دانشگاه » چند «وند» به‌کاررفته‌است؟	۰/۲۵
۴۰	با توجّه به عبارت زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید.	
	«دکتر سنگری، مؤلّف کتاب، در عرصه‌ی ادبیّات ایران و سخنوری، ممتاز است. نوشته‌های این استاد، بسیار خواندنی است. »	
	الف) کدام واژه «معطوف» است؟	۰/۲۵
	ب) کدام واژه «شاخص» است؟	۰/۲۵
	پ) کدام واژه «صفت مضاف‌الیه» است؟	۰/۲۵
	ت) واژه‌ی « ایران » چه نقشی دارد؟	۰/۲۵
۴۱	هسته‌ی گروه‌های زیر را بنویسید.	۰/۵
	الف) این ابزارهای گوناگون: ب) نمی‌روند:	
۴۲	ساختِ واژه‌ی «پوشش» را در الگوی « ..... + ـِ + ش ⟵ ..... » قرار دهید.	۰/۵
۴۳	با توجّه به جمله‌ی زیر موارد خواسته‌شده را بنویسید.	۱
	«نخست‌وزیر با دیدن سراسر پالایشگاه به گفت‌وگوی محرمانه‌ای با خلبان هواپیما پرداخت.»	
	الف) یک واژه‌ی ساده: ب) یک واژه‌ی مشتق:	
	پ) یک واژه‌ی مرکّب: ت) یک واژه‌ی مشتق- مرکّب:	
۴۴	نمودار مناسب جمله‌ی زیر را رسم کنید و اجزای جمله را در آن قرار دهید.	۱
	«پرچم علم و دانش را برافرازیم.»	
	« در بهار جوانی گل‌های اندیشه‌تان بارور باد»	جمع نمره ۲۰

باسمه تعالی

راهنمای تصحیح سؤالات امتحان **نهایی** درس: **زبان فارسی (۳)**	رشته: **ریاضی – فیزیک و علوم تجربی**
سال سوم آموزش متوسطه	تاریخ امتحان : **۲۳ / ۶ / ۱۳۹۱**
دانش‌آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در **شهریور ماه** سال **۱۳۹۱**	مرکز سنجش آموزش‌وپرورش http://aee.medu.ir

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
	با تشکّر از مصحّحین محترم **راهنمای تصحیح زیر صرفاً جهت هماهنگی در امر تصحیح خدمت شما ارائه می‌گردد و به پاسخ‌های مشابه و درست دانش‌آموزان نمره تعلّق می‌گیرد.**	
	الف) زبان‌شناسی (۴ نمره)	
۱	الف) قواعد هم‌نشینی (۰/۲۵) ب) قواعد معنایی (۰/۲۵) پ) قواعد نحوی (۰/۲۵)	۰/۷۵
۲	سماجا (۰/۲۵)	۰/۲۵
۳	الف) از فهرست واژگان حذف شده‌است. (متروک) (۰/۲۵)	
	ب) با همان معنای قدیم به حیات خود ادامه‌می‌دهد. (۰/۲۵)	
	پ) هم معنای قدیم را حفظ کرده و هم معنای جدید گرفته‌است. (۰/۲۵)	۰/۷۵
٤	محمل اندیشه (۰/۲۵)	۰/۲۵
٥	تضاد (۰/۲۵)	۰/۲۵
٦	الف) اشتقاق (۰/۲۵) ب) ترکیب (۰/۲۵)	۰/٥
۷	صامت + مصوّت + صامت (۰/۲۵) ، صامت + مصوّت (۰/۲۵)	۰/٥
۸	ب (به نام خداوند ...) (۰/۲۵) زیرا شاعر دو ساخت وزن و قافیه را بر ساخت‌هایی آوایی فارسی افزوده‌است.	
	(زیرا شاعر از آرایه‌های ادبی استفاده نکرده‌است.) (۰/٥)	۰/۷۵
	ب) نگارش (۵ نمره)	
۹	الف) تشبیه (۰/۲۵) ب) تشخیص (استعاره) (۰/۲۵)	۰/٥
۱۰	احصاءالعلوم (۰/۲۵)	۰/۲۵
۱۱	ب (موضوعی) (۰/۲۵)	۰/۲۵
۱۲	ت (الفهرست) (۰/۲۵)	۰/۲۵
۱۳	الف) وکالت‌نامه (۰/۲۵) ب) صورت‌جلسه (۰/۲۵) پ) حقوقی (۰/۲۵)	۰/۷۵
۱٤	الف) **بازرسان** (۰/۲۵) سازمان سنجش، نتیجه‌ی **گزارش‌های** (۰/۲۵) خود را اعلام کردند.	
	ب)کاهش **بارندگی** (۰/۲۵) در **پارسال (سال گذشته)**، (۰/۲۵) باعث کمبود منابع آب‌های زیرزمینی شده‌است.	۱
۱٥	۱) تشریحی (۰/۲۵) ۲) تحلیلی (۰/۲۵)	۰/٥
۱٦	برهم‌زدن عادت‌ها (۰/٥)	۰/٥
۱۷	زیرا نویسنده را از واقعیّت دور می‌سازد. (از جنبه‌ی تاریخی زندگی‌نامه می‌کاهد.) (۰/٥)	۰/٥
۱۸	آیا راضی هستی شهری بسوزد امّا به خانه‌ی تو آسیبی نرسد؟ (۰/٥)	۰/٥
	پ) املا و بیاموزیم (۳ نمره)	
۱۹	الف (هماهنگی) (۰/۲۵)	۰/۲۵
۲۰	شیوه‌ی بلاغی (۰/۲۵)	۰/۲۵
۲۱	بُرهه (۰/۲۵)	۰/۲۵
۲۲	ت (هوشمند) (۰/۲۵)	۰/۲۵
۲۳	الف) زمان یا هنگام (۰/۲۵) ب) شباهت (۰/۲۵)	۰/٥
۲٤	الف) دست‌گیری (۰/۲۵) ب) زودتر (۰/۲۵)	۰/٥
۲٥	اوامر و نواهی (۰/۲۵) ؛ طاعن و ستیزه‌جو (۰/۲۵) ؛ سیادت و بزرگی(۰/۲۵) ؛ مالیات مستغلات(۰/۲۵)	۱
	ادامه‌ی راهنما در صفحه‌ی بعد	

باسمه تعالی

راهنمای تصحیح سؤالات امتحان **نهایی** درس: **زبان فارسی (۳)**	رشته: **ریاضی – فیزیک و علوم تجربی**
سال سوم آموزش متوسطه	تاریخ امتحان : **۲۳ / ۶ / ۱۳۹۱**
دانش‌آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در **شهریور ماه** سال **۱۳۹۱**	مرکز سنجش آموزش‌وپرورش http://aee.medu.ir

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
	ت) دستور (۸ نمره)	
۲۶	واج (۰/۲۵)	۰/۲۵
۲۷	سه گروه (۰/۲۵)	۰/۲۵
۲۸	تشریف بردید. (۰/۲۵)	۰/۲۵
۲۹	قرینه‌ی معنوی (۰/۲۵)	۰/۲۵
۳۰	زیرا نهاد جدا بدل دارد. (۰/۲۵)	۰/۲۵
۳۱	انداخت (۰/۲۵)	۰/۲۵
۳۲	مضارع التزامی (۰/۲۵)	۰/۲۵
۳۳	الف) پیشوندی (۰/۲۵) ب) مرکّب (۰/۲۵) پ) ساده (۰/۲۵)	۰/۷۵
۳۴	الف (مریم از دوستان ما بود.) (۰/۲۵)	۰/۲۵
۳۵	الف) شب خوش (۰/۲۵)	۰/۲۵
۳۶	قلاع (۰/۲۵)	۰/۲۵
۳۷	تدریس (۰/۲۵)	۰/۲۵
۳۸	الف (مفعول) (۰/۲۵)	۰/۲۵
۳۹	دو «وند» (۰/۲۵)	۰/۲۵
۴۰	الف) سخنوری (۰/۲۵) ب) دکتر (۰/۲۵) پ) این (۰/۲۵) ت) مضاف‌الیه مضاف‌الیه (۰/۲۵)	۱
۴۱	الف) ابزار (۰/۲۵) ب) رو (۰/۲۵)	۰/۵
۴۲	بن مضارع (۰/۲۵) + (ـِ ش) ⟵ اسم (۰/۲۵)	۰/۵
۴۳	الف) خلبان (۰/۲۵) ب) دیدن ، پالایشگاه ، محرمانه‌ای (محرمانه) (ذکر یک مورد کافی است.) (۰/۲۵) پ) نخست‌وزیر ، هواپیما (ذکر یک مورد کافی است.) (۰/۲۵) ت) سراسر ، گفت‌وگو (ذکر یک مورد کافی است.) (۰/۲۵)	۱
۴۴	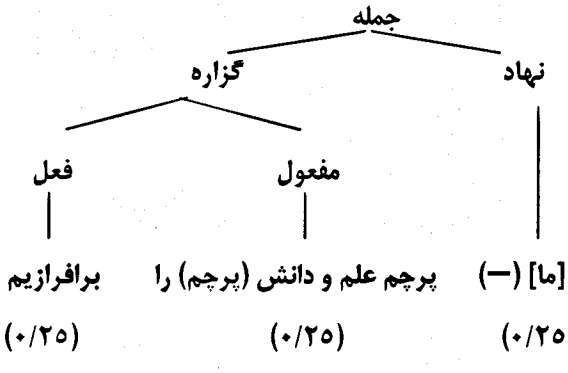 رسم صحیح نمودار (۰/۲۵)	۱
	« خدا قوّت» جمع نمره	۲۰